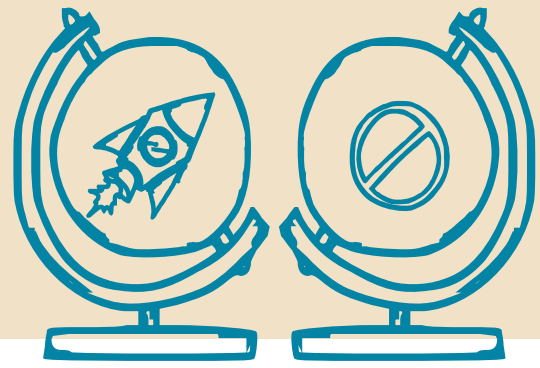

Påbuds- og forbudsverden

Er vores egen verden egentlig mest bygget op som en Påbuds- eller Forbudsverden? Og hvilken verden skal vi modellere vores egen efter?

FORBEREDELSE

OM DE TO VERDENER: De to verdener låner fra vores egen verden, men er opbygget måder, så de fremstår modsætningsfyldte. **1) Forbudsverden** er kendetegnet ved en forbuds- og lydighedskultur, hvor det handler om at være skyldfri og leve op til de tydelige normer. **2) Påbudsverden** er kendetegnet ved en præstations- og handlekultur, hvor selvrealisering er vigtigt. Her lyder påbuddet, at du altid kan gøre mere og gøre det bedre. Den filosofisk fortælling er skabt på baggrund af Christian Hjortkjærs bog *Utilstrækkelig*, hvorfra vi låner beskrivelserne af påbuddet og forbuddets karakteristika.

NÅR FORTÆLLINGEN ER KOMPLEKS: Når du bruger en kompleks fortælling med flere elementer, kan du med fordel lade eleverne genfortælle fortællingen, inden I påbegynder dialogen. Jeg lader også fortællingen stå på Whiteboard, så eleverne kan genbesøge den undervejs.

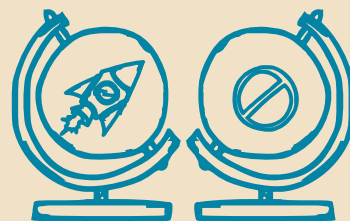
INDLEJREDE SPØRSMÅL

- Fremstår menneskene mest lykkelig, frie, autentiske, enestående... i Påbuds- eller Forbudsverden?
- Er der noget som er lettere/sværere at opnå i henholdsvis Påbuds- og Forbudsverden?
- Er det bedst at dyrke ligheden eller forskelligheden, når man søger sin identitet?
- I hvilken verden kan man bedst være eller blive sig selv?
- Hvilken verden tilbyder de bedste forudsætninger for at mennesker kan opleve tilfredshed og lykke?
- Er opdragelsen af børn i Danmark mest i tråd med idéen om, at vi kan blive til hvad som helst eller at vi burde begrænse os/er begrænset?
- Lever vi mest efter regler eller påbud? (f.eks i relation til påklædning)
- Kan de to verdener eksistere i samme verden? (Hvad er et godt blandingsforhold?)

FILOSOFISKE BEGREBER

• Forbud/påbud	• Autentisk/inautentisk	• Mulighed/frihed
• Grænser/grænseløshed	• Enestående/almindelig	• Lykke/ulykke
• Skabe sig/skabt af noget	• Et kald/en samfundsplicht	• Selvrealisering/identitet
		• Værdier (det gode liv)

Påbuds- og Forbudsverden

I UNDERVISNINGEN

1+2

FORTÆL: "I denne historie er der to verdener. Den ene verden bliver kaldt **Forbudsverden** og den anden verden bliver kaldt **Påbudsverden**. De to verdener er meget forskellige. Hvad I skal høre om nu."

I **Forbudsverden** fortæller de voksne børnene, hvad de må og ikke må. Punktum! F.eks. må de små børn kun gå ud til navlen, når de bader. De unge børn skal i seng på et helt bestemt tidspunkt. Og hvis de har fået en sodavand og det var aftalen, så får de ikke en mere. Selvom det er lørdag! Det er ikke et spørgsmål om man skal i skole. Det skal man! I denne her verden bliver alle børn opdraget ens og ofte efter de samme regler, som de voksne selv blev opdraget med.

I **Påbudsverden** er det anderledes. Her fortæller de voksne børnene, at de kan blive til hvad som helst. Her er der ingen klare regler og grænser. Kun dem børnene og de unge selv sætter, for man kan blive lige, hvad man vil, bare man vil det nok. Find din egen vej og gør det 110%. Sådan bliver børnene opdraget. Det er kun en selv som står i vejen!

I **Forbudsverden** går de flest lidt i det samme tøj. Der er regler for, hvordan man går klædt. Det er nemlig for det bedste. I skolen har man skoleuniform på. Drengene har en bestemt skoleuniform og pigerne har en bestemt skoleuniform. Pigerne er selvfølgelig i pæn hvid kjole og drengene i jakkesæt, når de bliver konfirmeret.

I **Påbudsverden** tænker alle over, hvordan de skiller sig ud med deres tøj. Det handler om at slippe sig selv fri! Her er tøj, noget du bruger til at vise, hvem du er, hvad du vil med dit liv og hvilke idealer du har. Der er tænkt over det og neglene er blå af en grund. Mange går også med idealer som "Dream Big", "Stay Wild" eller "Have no fear" trykt på deres t-shirts.

I **Forbudsverden** handler det om at overholde reglerne og opfylde *alle* krav. Du skal ikke være speciel, men bare være ordentligt. Ikke mere, ikke mindre. Hvis du alligevel gør noget forkert, skal du helst føle skyld og angre. Med en oprigtig undskyldning kommer du langt. I Forbudsverden er den største frygt, at du ikke holder dig inden for rammerne eller ikke kan tjene samfundet med dine evner.

I **Påbudsverden** kan du ikke gøre det godt nok. Du kan jo altid gøre mere og få mere ud af dagen. Et 12-tal er blot det mindst muligt acceptable og alt under er faktisk et minus. Her tager alle ansvar for sig selv og skaber deres eget liv i deres perfekte billede. I Påbudsverden er den største frygt, at du ikke er noget særligt, at du mister sit drive og at dit bedste stadigvæk ikke er godt nok.

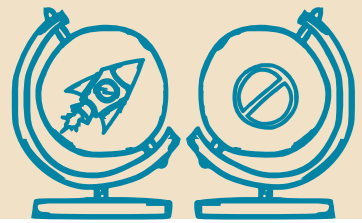

AS1: Hvilken af disse verdener ligner mest vores verden?

AS2: Skal vi forme vores verden efter Påbuds- eller Forbudsverden?

Påbuds- og Forbudsverden

FILOSOFISKASSISTANCE

Åbne op: Eleverne kan både tale ud fra (1) Voksen-barn, (2) Påklædning (3) Selvforhold og livsformål eller noget helt fjerde, når de besvarer ankerspørgsmålet. Det er ikke sikkert, at de siger, hvilket et af eksemplerne, som de i særdeleshed former deres holdning ud fra. Hvis det er tilfældet, kan du bruge teknikken **Åbne op** og spørge: "Hvilket eksempel fra historien fik dig til at sige, at vores verden mest ligner A eller B?" Det vil hjælpe eleverne til ikke at tale forbi hinanden.

